

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

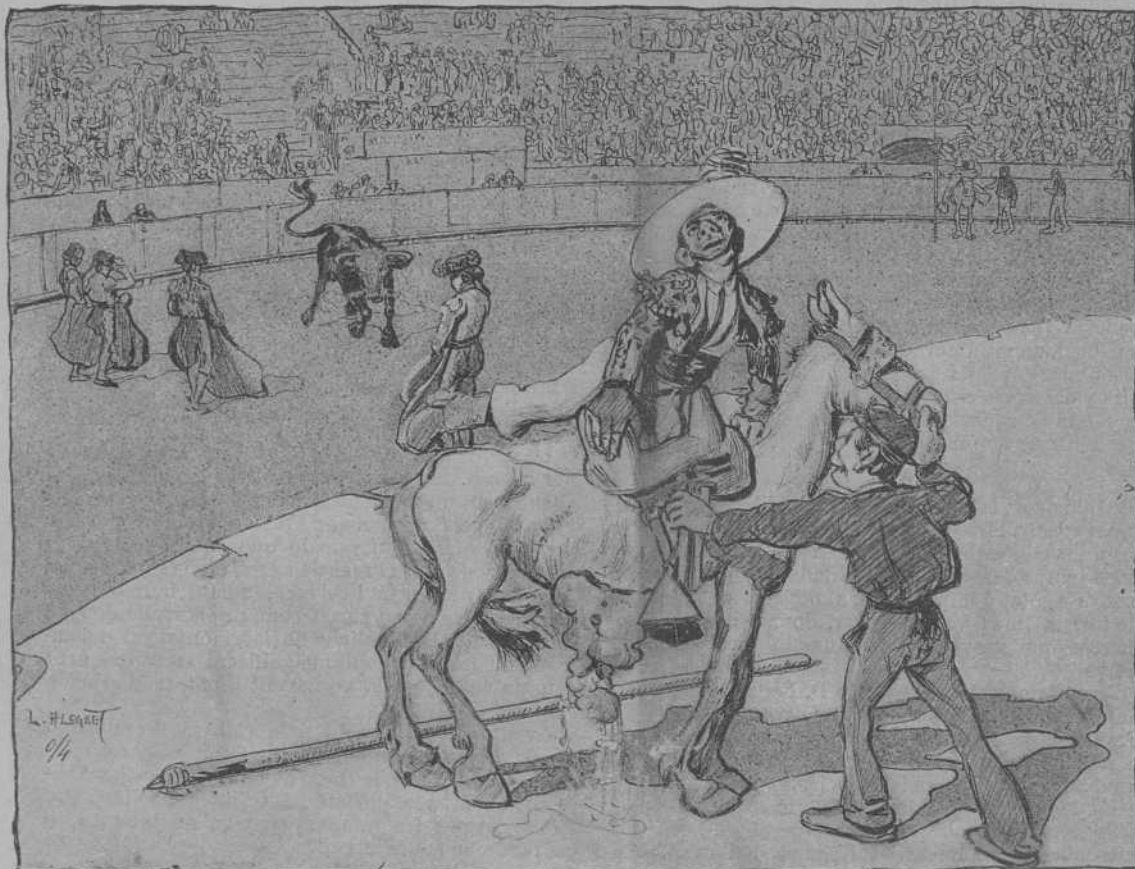
10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

DESPRÉS DE LA TAMBORELLA

—Hala, Cerillita, no t' arronsis...
—Ez que eztoy mú cançao...
—Ja descansarás diumenge, hombre!

ESTIUHEJANT

L'altre dia li deya al Sr. Montagut:

—Vosté té un agent anunciador del seu establiment balneari, sols que no ha pensat fins ara en posarlo al seu servey: aquest agent es la temperatura.

Quan aixó li deya 'l termómetro á la sombra marcava 19 graus. Y 'ns trobavam al mitj del dia. Suposo qu' en aquells mateixos moments y fins m' atreveixo á apostar á que marcaria més dels 30 á Barcelona. 30 graus, y per aditament l' estuva humida que 'l termómetro no la indica y 'l cos la sent tant ó més que la mateixa calor.

Figúrinse que aquesta gran diferencia de graduació termométrica, que se sosté invariablement durant tota la temporada de las calorassas, se consigna diariament en els periódichs de la capital... ¿qué més se necessita pera tentar als que á Barcelona s' están liquidant materialment? ¿Quín millor reclám pera moure'ls y incitarlos á pujarse'n á n' aquesta vall gemada y salutífera?

Veritat es que avuy encare 'l viatge es llarch y no del tot cómodo, y en cert paratje, segons diuhen, hasta perillós. La companyia de Sant Joan de las Abadesas, quan tenia vida autónoma, disposava de un material bastant confortable y llansava 'ls trens á major velocitat que avuy. Ara depén de la *poterosa* Companyia del Nort y 'ls wagons son més propis pera bestiar que pera sers humans. Els trens s' ho prenen ab una catxassa desesperadora, y á cada estació, ja se sab, cinch minuts de parada que moltes vegadas se converteixen en deu ó en més. Pera major recreo hi ha que atravessar un petit túnel al Congost que ha tingut la gracia d' agrietarse. De uns quants días ensá s' ha disposat que 'ls passatjers baixin del tren y fassin el petit trajecte á peu, per fora del túnel. De aquesta manera si 'l túnel s' ensolcia ó 's desploma no rebrán més que 'ls empleats que guían la locomotora, lo qual no deixa de ser molt humanitari.

El viatge en tot aixó dura unas cinch horas fins á Ripoll. Cinch horas pera recorre 106 kilómetros no deixa de ser una velocitat que 'ns envejarán als Estats Units quan se 'n enterin.

De Ripoll als Banys una horeta de diligencia, remontant sempre el remorós Fresser... Total sis horas, que podrian ferse en tres, y que s' hi farán, si aquesta línea arriba á adquirir el carácter de internacional, anant á unir-se á Ax ab la de Tolosa. D' altra manera 'ls francesos acostumats als trens rápits y als trens *eclairs* no podran resignarse ab la ganseria de aquests convoys que semblan conduhits per tortugas en forma de locomotoras.

¿Quína sort la de aquest ferrocarril!

Va construhirse ab la idea principal d' explotar las minas de carbó de Sant Joan de las Abadesas, y poch temps després de terminada la línea, el carbó estava agotat ó 'l que 's treya no servia. Y á pesar de tot, la línea va prosperar, donantli vida las comarcas que atravessa, la plana de Vich y la Montanya.

Ja en temps del incansable D. Félix Maciá y Bonaplata s' havían fet els estudis pera portarla fins á Fransa, atravessant la Cerdanya. Y fins avuy aquesta idea no ha acabat de germinar, abonada, segons sembla, per poderosas influencias.

Es de desitjar que prosperi lo més prompte possible, sempre y tant que no 'n tingui de sufrir las conseqüencias la línea del Noguera Pallaresa, qual

paralisisació implica l' abandono, l' atrás y la miseria d' extensas comarcas que constituheixen una tercera part de Catalunya, potser las més ricas, per l' acumulació de forsa hidràulica dels seus rius y de jaciments minerals de sas montanyas. Els lleydants están molt escamats y ab rahó que 'ls sobra.

Está bé que á Barcelona se 'ls hi haja donat molt bonas paraulas; pero seria millor que després de la reunió d' arcaldes se 'n celebrés un' altra de capitalistas, disposats á cooperar ab tots els seus medis á tan patrióticas y regeneradoras empresas. ¿Qué hi fan tants y tants milions acumulats en els comptes corrents del Banchs? Y en l' actual época de crisis industrial, ¿no vindria poch bé aquest desvetllament de activitats y d' energias!

Pero seria precis procedir ab més llealtat, y fins diré ab més honradés que fins ara. El capital, y sobre tot el capital petit, fill del estalvi, quan sent parlar d' empresas carrilayres s' esparvera y ab rahó. Corra per la nostra terra, cada esparver!... Casi todas las líneas construídas fins ara, han sigut la fortuna dels constructores y dels agiotistas, á costa de la ruina del pobre accionista. Y aixó será degut á que las bonas qualitats que distingeixen á la rassa catalana, están contrabalancejadas per deplorables defectes. Un d' ells es la falta d' esperit collectiu. Un' altra... ¿per qué no dirho si es veritat?... la falta d' escrúpuls en el negoci, per no dir la falta de honradés en la gestió dels interessos agens.

¿Quína llástima qu' en aquest punt no imperi aquí una mica-mica de la honorabilitat y de la conciencia y de la previsió, que distingeix, per exemple, á la rassa vasca!

Pero deixemnos de caborias, y no 'ns moguem de la Vall de Ribas.

Contra 'ls que diuhen que tot en la Naturalesa está previst y posat en ordre, respón aquesta Vall en molts y molts conceptes. Aquí no 's té calor, y per lo tant no 's sedeja ¿per qué ha de haverhi, donchs, una abundancia tan extraordinaria de regaladas fonts?

Prescindint de las ayguas minerals, á las quals, á despit de lo que puguin dir e's seus detractors, jo las hi haig d' estar agrahit per més de un concepte, puig vinticinch anys enrera 'm tornaren la salut, y avuy l' están tornant també á la persona de mí més estimada; á cada pas se 'n troban de frescas y riquíssimas, qu' están dihent: Bebeume. Y la major part de la gent passa de llarch sense ferne cas, porque ja ho havém dit: aquí no 's te sed.

Y pensar que la pitjor de aquestas fonts, situada á la Plassa de Catalunya faria la delicia de Barcelona!

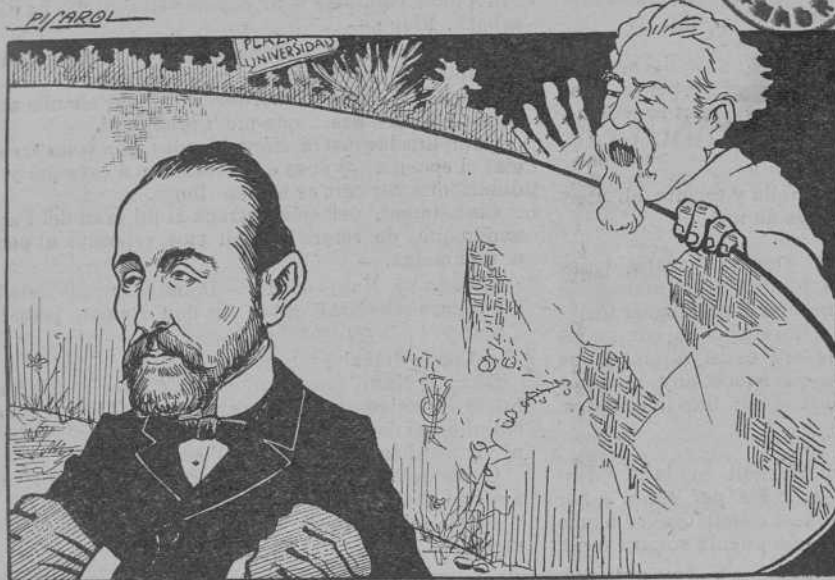
Lo mateix pot dirse de la pluja.

La major part de Catalunya está avuy delmada per la seca. Las vinyas caragolan els pampols com si sufrissin un torment ffsich pels ceps, assedejats y moral pels rahims que s' están assecant per moments: donchs aquí, que lo que sobra es aygua y frescor, y durant el mes de agost, plou casi cada dia.

De bon matí está 'l cel seré, radiant, hermós; pero cap allá á las nou, veureu com un borralló de cotó flux rasant els alts pichs de las montanyas del enfront. El núvol aquell insignificant se va extenent com un velari, y allá en havent dinat, tamborinada segura.

Avants de que arribi á la vall, ja l' anuncia 'l Fresser, baixant tot enterbolit. Com que corre molt més depressa que 'ls trens de Sant Joan de las Abadesas, s' anticipa portant el tribut del xáfeh que ha caygut per las montanyas, y qu' en breu ha de caure també sobre la vall.

TORNANTSE LA PILOTA

—¡Robert!... ¿Cóm está 'l teu monument?... (¡Ja, ja!)

Y no falta may.

Ab gran estrepit de trons y continua lluhissor de llampechs descarrega furienta. Els banyistas, privats de moment de sortir á passeig, se la pasan com poden en l' establiment. Alguns apelan al entreteniment del tresillo. Un tresillo melodramátich. L' home, ó sigui 'l qui fa 'l joch reb un codillo: un llamp y un tró. Pel contrari, l' home dona una bola: sembla que 'l cel s' ensorri. Als contraris els hi canben las cartas dels dits, per' abonar ab má tremolosa la jugada.

¿Per qué tota aquesta aygua que aquí s' pert miserablement, no ha de anar á caure sobre 'ls vinyats de la baixa Catalunya?

¡Y després dirán que la Naturalesa ho fa be tot!...

Dels tres establiments ab que avans contava aquesta estació balnearia, no més, com á tals, ne funcionan dos: el de la Corba y 'l de Montagut.

El primer es l' antich, el tradicional, y conserva 'l seu caràcter que vinticinch anys enrera, inspirá 'ls dos següents redolins:

«La Corba veureu avants qu' es plena de capellans.

La Corba, bona hostería: fan carn d' olla cada día.»

—¿Y 'l teu, Pitarra, cóm está?... (¡Je, je!)

ells en comitiva, anantse'n á cantar á la cape'la de Montagut. Llavors han cambiat de indumentaria y portan un hábit ab caputxa. Van molt serios, ostentant unas grans barbas, y aseguran els que 'ls han sentit que cantan molt bé, á mitja veu, el cant gregoriá.

Els podrán dir que qui canta 'ls seus mals espanta.

Fora de aixó, y 'l conreu de uns reduhits camps que rodejan l' edifici, no se 'ls coneix cap altra industria. He sentit á dir que quan els ous van barats en compran en gran quantitat y 'ls emblanquinan ab cals pera conservarlos, venentlos després per frescos, quan van cars.

No sé, francament, si aquest negoci d'ous pot bastar á donar vida á una comunitat tan numerosa.

P. DEL O.

Vall de Ribas 23 agost.

EL REGALO DEL MASOVER

—Baylet, para ben bé l'orella y escolta ab atenció lo que vaig á dirte. ¿Estás ab mí?

—Digueu.

—¿Veus aquest cistellet?.. Donchs l'agafas desseguida, te'n vas á la vinya fonda y en el presseguer del costat del marge... ¿sabs, aquell presseguer tort?.. hi veurás sis préssechs... Els acabo de contar: sis préssechs magnífichs, que ara están al punt y que segurament son els únichs que aquest any de sequedat y maluras s'haurán salvat en tota la comarca. ¿Estás?

—Aneu dihent.

—Els culls poch á poch, ab molt cuydado y, ben embolicats ab fullas de falguera per sobre y per sota, els posas dintre d'aquest cistell. Quan els tens acondicionats, de modo que no puguin sufrir avería, els portas al Fatxenda, l'ordinari del poble, y li dius que son per D. Ramón, l'amo del más; que 'ls hi envihi avuy mateix, qu'ell ja sab cóm s'ha de fer. ¿Ho tens entés?

—No passeu ansia.

--Avall, donchs, y no 't torbis.—

Camina que caminarás, cantant y balandrejant el cistell, arriba l'baylet á la vinya fonda, ahont no havia estat feya días, y 's mira 'ls famosos préssechs.

—¡Repunyina! —exclama tot arrencant los:—Sí que'n son de macos y grossos... No ha ponderat res l'amo, no. Y ben cert que son els únichs qu'enguany s'han pogut salvar.—

Mentres els coloca al cistell, sobre un bon llit de fullas de falguera cullidas en un sot vehí, el baylet no pot aguantarse..... y clava las dents en el préssech més molsut.

—¡Qué dimon-

tril No vindrá pas d'un... A don Ramón tant li serán cinch com sis. Y al cap-de-vall ¿quí ho ha de saber?.. Ningú.—

Y en menos que 's dona 'l bon día, 's menja l'exemplar més hermós de la mitja dotzena.

—Apa!—murmura 'l bordegás, clohent els ulls ab dolsa fruició:—Ara... ¡que me 'l prenguin!

Cumplint las instruccions rebudas, una volta arreglat el cistellet, se posa en marxa cap á casa del ordinari, que per cert es bastant lluny.

Casualment, pel camí atrapa al fil gran del Fatxenda que, de retorn del seu tros, reposava al peu d'una alsina.

—Vens bé, Xato—li diu:—Donarás aquest cistell á ton pare y li dirás qu' es per don Ramón, ¿sabs?, l' amo.

—Entés: déixaho per mí.

Quan el Xato 's veu sol, curios y atrevit, alsa las fullas de falguera que tapan el cistell y 's queda enlluhernat davant d'aquell bé de Deu de préssechs, ni vistos ni somniats en tota l'encontrada.

Contemprarlos y apoderarse del que primer li ve á má es obra d'un moment.

—¡Ah, no! Lo qu' es un... vaya, lo qu' es un, me 'l menjo.—

Y nyám, nyám, nyám!... ho fa tal com ho diu.

Llepantse'n encare 'ls llabis arriba á casa seva.

—Pare, el baylet del mas de don Ramón m'ha entregat aquest cistell. Diu qu' es pel senyor.

—¿Un cistell?.. A veure.

Remou l'ordinari el sostre de vert y llenca un crit, mitj de llemineria, mitj d'admiració.

—¡Quíns préssechs, reira de bét!... Aixó tentaría á un sant de pedra picada.

Y creyent ab aquestas paraulas coonestada la seva acció, sense ferhi 'l més petit compliment, se'n menja un.

¡Ganing, ganing, ganing!... A l'hora acostumada y alsant una polsaguera del botavant, el carro del Fatxenda arriba á l'estació.

—Teniu—diu l'ordinari, allargant el cistell al encarregat dels bultos petits:—Es per don Ramón. Feu que 'l

QUADROS BARCELONINS

El kiosco de Canaletas.

UN CANTAR REFORMAT

«En este mundo traidor
nada es verdad ni es mentira:

todo es según el color
del mangre con que se pinta.»

deixin á l' agencia, que allá ja 's cuydarán de portarli á casa. *Alante...* y no us en oblideu ¿eh?—

Delatats per la exquisida fragancia que despeixen, l' encarregat descubreix els préssecs y ¿qué ha de fer l' infelís, en un any de tanta escassetat?... Agafa 'l que li sembla més apetitós y aviat, pelat com un os, se sent rebotre el pinyol per las rajolas.

Arriba per fi 'l cistell á Barcelona.

Sense entretenirse á mirar si n' hi ha molts ó poch, el mossó de l' agencia pega llambregada al bulto y... ¿préssecs?... se creu també ab el dret de despatxarne un.

Satisfet el seu gust, se 'n va al carrer y ab el cistellet á la má 's presenta á la porteria de la casa de don Ramón.

—Buenas, Sila: aixó, pel senyor.

—¿Qué es?

—No ho hi mirat.

—Está bé: deixeuho aquí.—

Fora ja 'l mossó, la portera examiná detingudament el cistell y 'l troba ple de fullas de falguera y entre las fullas ¡sorpresa deliciosa! un préssec, un préssec, fresch, hermós, avellutat.

—¡Vaya!—pensa la excelent portera, agafantlo y posantse á menjársel ab tota calma:—¡Un no més!... M' hi jugaria qualsevol cosa que aixó es una broma que 'l masover ha tingut l' ocurrencia de ferme...

Un moment després, pujant els vintidós esglahons que separan la porteria del principal, truca la Sila á la porta de don Ramón y diu á la criada que surt á pèndreli el cistell:

—Té, donal al senyor. L' envían del poble. No hi ha més que vert... Deuhen ser herbas medicinals....

A. MARCH

A UNA DONA

May havia, ¡oh ma companya!
com avuy sigut felís;

¿que m' has dat que no tenia?

¿que m' has dat que 'm sento aixís?

Jo que, tota ma existencia,
he transcorregut plorant,
consumit per la tristesa,

¿que ho deu fer que avuy rich tan?

Els meus ulla, avans tan foscos,

¿per qué avuy son tan riallers?

¿Ja he plorat totas las llágrimas?

¿Ja las penas son plahers?

¡Oh, companya!... la primera

qu' he trovada en mon camí;

¿per qué no tinch d' estimarte,

si m' estimas tant tú á m'?

Ara ja no soch escéptich;

ja tinch fé en el goig del món,

perque m' has mostrat, de ditxa,

una inestroncable font.

Tú, companya, de goig m' omplas;

tú m' allunyas del sofrir

MANTECADO DE FAMILIA

—Mamá, ja has xuclat prou: ara 'ns toca á nosaltres.

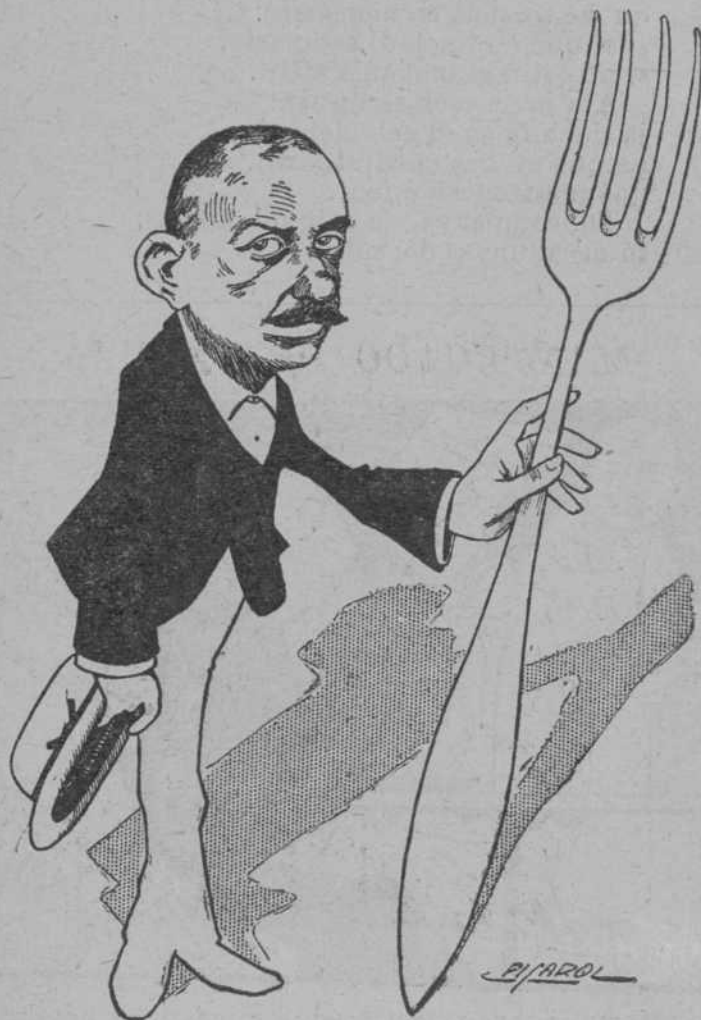
—Diguen al mossó que us porti un parell de palletas
novas.

L' ACABAMENT DELS TOROS

—Por fin realizo mi bello ideal.
¡Viva el descanso dominical!

DESILUSIÓ

—¡No hi haurá festas de la Mercé!... ¡Jo que ja tenia l' arma á punt!...

y m' ensenyas de despendre'm
de mas ganas de morir.

De mos fúnebres desitjos,
que 'l viure m' han amargat,
tú me 'n treus, pera portarme
nous jorns de felicitat.

Tú m' has esvahit l' angoixa,
retornantme la ilusió,
sols unint, tos frescos llabis
y ma boca, en un petó.

Tú que, fora de ma mare,
la única dona has estat
que, empressonantme en tos brassos,
estimarme ha demostrat,
serás, sempre, guardadora
de l' alegrí de un cor
que, fins ara, sols de penas
ha sentit l' amargantor.

Vivím, donchs, que 'l viure es gloria;
qu' es la vida un llarch gosar
si 's té algún sér qu' estimantnos
los ensenya d' estimar.

Vivím, donchs, bona companya,
jo estimante y tú á n' ha mí.
Visqué m grata y dolsa vida
fins á l' hora de morí.

Apurém del goig el cálzer;
somniém, femse ilusíons,
y teixím días y días
entre glorias y cansóns.

Sí; cantém l' himne á la vida
que avuy tú m' has fet gosar;
vivím y cantém, companya,
la cansó de l' estimar.

FAUST CASALS Y BOVÉ

UNA ANADA AL NINOT

RETALL D' UN SAINET AMORÓS

PERSONATJES

Un xicot de la primera volada.—Una xinxxa alegre.—Lloch de l' acció: menjador apartat d' una taberna. Hora: mitja tarde d' un diumenje.

Ab tot el seu cor gosava de la ventura. ¡Veurers en Joanet fit á fit, sol ab una xicot tan guapa com la Carmeta! ¡Cristo 'm valgui!

¡Qué hermosa li semblava l' existencia, encare que la seva 's feya tan trista entre 'l soroll dels telers y las angúnias de sa casa!... En aquell moment era el més felís dels mortals, repenjat á la cadira, las mans agafadas al cantell de la taula, contemplant á la Carmeta ab l' ansia del avaro davant del seu tresor. Sentía 'l mareig de l' atracció... Es cert que 'l vi de química y 'l plat de calamars li havían capjirat el senderi; pero aquellas pessigollas de la sanch qu' enrojían sas galtas, aquella brillantor dels seus ulls y 'l calor de la seva pell, li semblava qu' eran d' altra cosa. El seu pensament no sabia sortir dels límits d' aquell quartet de parets de fusta, y 's deturava ab afanyosa mirada en el cos de la xicot. ¡Qué n' era de maca!... La seva cara, d' ordinari tota esgroguebida per el baf del vapor, havia pres un tó de rosa, molt fort; els seus ulls semblavan haverse engrandit; las sevas ninetas brillavan ab un espurneig de petites flamas; dugas tacas violadas, com fetas ab sumillo, 's mostravan dessota dels seus parpres inferiors, engrandint la seva fosquetat per un según quan aquells 's aclucavan; els llabis, dugas tiras, finas, rojas, simétricas; darrera d' ells, perlas encastadas al coral de las genivas; un graciosísim borrisol sombrejava 'l llabi superior. El minyó 's fixava cada vegada ab més delit ab aquests detalls, tants cops vistos per ell, pero descubrint'hi ara més encisament... Y seguía badant en la contemplació de la ratlla graciosa del coll, com de marbre, de la Carmeta; ratlla que 's perdía dins la negríssima cabellera, artísticament descuidada. Mes ella, com si volgués entontir més encare á n' aquell pobre noy, que ab els ulls mitj cluchs la contemplava boy mut, ab escusa de la calor, comensá á pendre posituras prou desinvoltas per determinar las formas sensuales del seu cos

LA NOTA DEL DIA

—¿El dinar, Llúcia?...
 —¿Que no sab que avuy es diumenge?
 —¿Y qué?
 —¡Cóm y qué!... ¿Y 'l descans dominical?

xamós... Ja no mirava en Joanet ab els ulls mitj enso-
 pits; els obría ab la desmesura del qui vol sorprendre una
 cosa qu'esperona 'l seu instint... Sentia esgarrifansas de
 fret; la sanch se li deturava; s' ofegava en un mar de
 planer que li semblava qu' invadía l' habitació. La llum
 del sol prenía clarors rojencas, com sagnosas; las riallas,
 els cantos y la parloria que s' ofan, arribavan allí com un
 burjít, entravan igual qu' un doll de petóns y terratré-
 mol incomprendible, brunzent de passió.

Del cos de la Carmeta 's despenya un baf encisador,
 càlit...

En Joanet, volguent serenarse, allargá la má per pen-
 dre un got d' aygua, y la má li tremolava. Plé d' engu-
 nya 's mirava á la Carmeta que, impassible, segóns sem-
 blava, guaytava al seu xicot. Comprenía la situació d'
 ànim en que 's trobava 'l pobre jove y somreya, som-
 reya ab el somris de famella assedegada de goigs.

¿Ho comprenía aixís en Joanet?

¡Quí sab! Lo cert es, que l' enamorat, alsantse de
 prompte de la cadira y extenent els brassos per damunt
 de la taula, allargá 'l coll vers la Carmeta; pero ella, ti-
 rantse un poch enrera, li digué ab certa manyagueria:
 —¡No siguis burro, home!... Aquí no; podrian veu-
 re'ns...

JULI ROSSELL

¡QUIN DUPTÉ!

Era al comensament del mes d' Abril
 quan la millor gallina del remat
 comensá a cloquejar plena de febra
 ó potser desi josa de covar.

Tenia uns quants ous d' ella y de las altrás,
 tots fecondats pel gall, un gall sapat
 ab una barballera y una cresta
 que semb'a un vano obert pintat ab sanch.

Per sapiguer del cert si era mentida
 lo que la gent me deya, vaig comprar
 un ou d' ànech y el poso en mitj dels altres
 sobre d' un covenet menos que ras
 de palla *enmarfegada* del any últim
 tova per xó, y molt blanca, la vritat.

Agsfo la gallina esporuguida,
 la poso sobre 'ls ous per incubar
 y m' imposo 'l deber, el deber noble
 d' alimentarla bé ab mollas de pá
 sucadas ab patatas diminutas
 bullidas, esclafadas, fetas fanch.

Al cap de tres senmanas ¡vintiu d'ías!
 de deu que 'n vaig posar, nou d' encertats
 vuyt polls y l' ànech ¡que va anar bé l' ànech!
 l' altre, 'l mes ressegat, al s' endemá

—Vigilant, feu el favor d' obrirme.
 —No son mes que las onze y mitja... Haurá d' esperar
 que toquin las dotze... Avuy es diumenge.

picant de dins (es clá) la blanca closca
 la foradá ab el bech y la esbotzá
 pro no va estar de sort que la desgracia
 també 's ven qu' existeix pels animals.

Un día vaig trobarlo en la agonía
 barrejat entre 's altres piulejant;
 suposo que sa mare va aixafarlo
 puig que feta la *autopsia* resultá
 ab un nirvi balder senyal del *topo*
 y ab el canó del coll desconjuntat.

Apart aquest detall, qu' es clá, es dramátich
 la cosa marxa bé, tan, que 'l *Nàs llarch*
 y els polls lliures pel hort, remouhen terra
 y s' atipan de cols y d' ensiam.

L' ànech, enjogassat, fa magarrufas
 quan menos s' hi ensaja, als seus germans.

He dit *germans* ¿ho son? vetaquí un dupte
 que sí, donant un poll, pollastre infant
 sapigués d' esbrinarlo, 'l donaria
 malgrat tot el carinyo ja esmersat.

J. COSTA POMÉS

TEATROS

Millor fora, mil voltas, que s' omplís aquesta secció
 ab la Lley del descans dominical, ab algún telegrama de
 Port-Artur ó ab las novíssimas declaracions de 'n Wey-
 ler á Panticosa. Quan menos el lector s' empaparía de

alguna novetat, interessant ó no, pero noticia fresca al fi. Continúa l'ensopiment del art á Barcelona, qu' está avuy á l'altura de una vila qualsevol en materia de teatros. Ni un estreno, ni un debut en tota la senmana... Pobres!

Y per xo 'ns trobém els revisteros que, no tenint material pera llenar nuestro cometido, havém de recorre á noticias soltas, millor dit *poca-soltas*, insustanciais que se 'ns comunican per la Rambla cada vegada que 'ns to-pém ab un grupo de cómicis infelissos, si aixó dura, no hi haurá per hont agafarlos! Y de aquestas impressiões particulars de discutible autenticitat redactarne quatre *gacetillas* tontas que no xocan mes que als interessats protagonistas.

Vingan, donchs, las *novas* que he pogut recullir durant aquests sis días y... *iande el movimiento... de la decadencia!*

TÍVOLI

Las representaciões de *Los dos pilletes* han sigut altres tants éxits als quals hi ha ajudat el preciós decorat que ha arribat de América fa poch días. La senyora Llorente s'ha fet aplaudir en alguns passatjes de tant popular obra.

Sembla un fet que el día 3 del próxim Septiembre s'inaugurarà la temporada *Alegria*, ab un escullit programa. També se 'ns ha dit que está contractat pera aquesta empresa un número de circo que causarà gran sensació. No serán focas, ni lleóns, ni bicicletas... qu' en la sorpresa está 'l quid; pero lo que sí pot adelantarse es que l'atracció será gran.

CIRCO BARCELONÉS

També en aquest coliseu se preparà nova campanya contant ab valiosos elements de género gros. El senyor Muntis ens ha promés una nota en bloc de lo que vindrà á ser la companyia y dels propòsits que hi ha referent á repertori y estrenos de melodramas y *otros excesos*.

La senmana que vé 'ls donaré més detalls. Prometido.

NOVEDATS

Els allotjats, obra verda molt discutida, continúa donant forasas entradas. Diuben qu' es obra d'escándol. Els escandolosos son els que han cridat contra d'ella que no han fet sino favorirla ab la seva intemperancia. Disset representaciões van ab la d'avuy... y la vaca encare 'n donará per unas quantas mes. ¿D'aixó s'ha de penedir el senyor Capella?... D'aixó se n'han de penedir els *escrofulosos* que després de senyarse l'anuncian á crits y cops de bombo.

CINEMATÓGRAFO NAPOLEÓN

La pel·lícula estrenada darrerament ha tingut una gran aceptació. Porta per títol «Ladrones de leña ó la pobreza y el buen juez», es molt moguda y no oscila casi gens.

Recomaném als aficionats no deixin de visitar el citat cinematógrafo, perque es potser l'únic que dona varietats dintre de lo nou y es sens disputa el que millor ho presenta. Ho dihem perque... es el verbo.

N. N. N.

ESpanyolerías

(El descans dominical)

El lleó ja está que bufa,
s'alsa dret y s'estarrufa
ensenyant sa mala ganya
dintre de l'escut de Espanya
que li fa de gabia vella;

Ja las torras de Castella
desmoronantse trontollan,
y las cadenas sorollan,
y la flor de lis s'aixafa,
y la magrana s'esclafa
mentres s'arrossan de pó
els quatre pals d'Aragó...

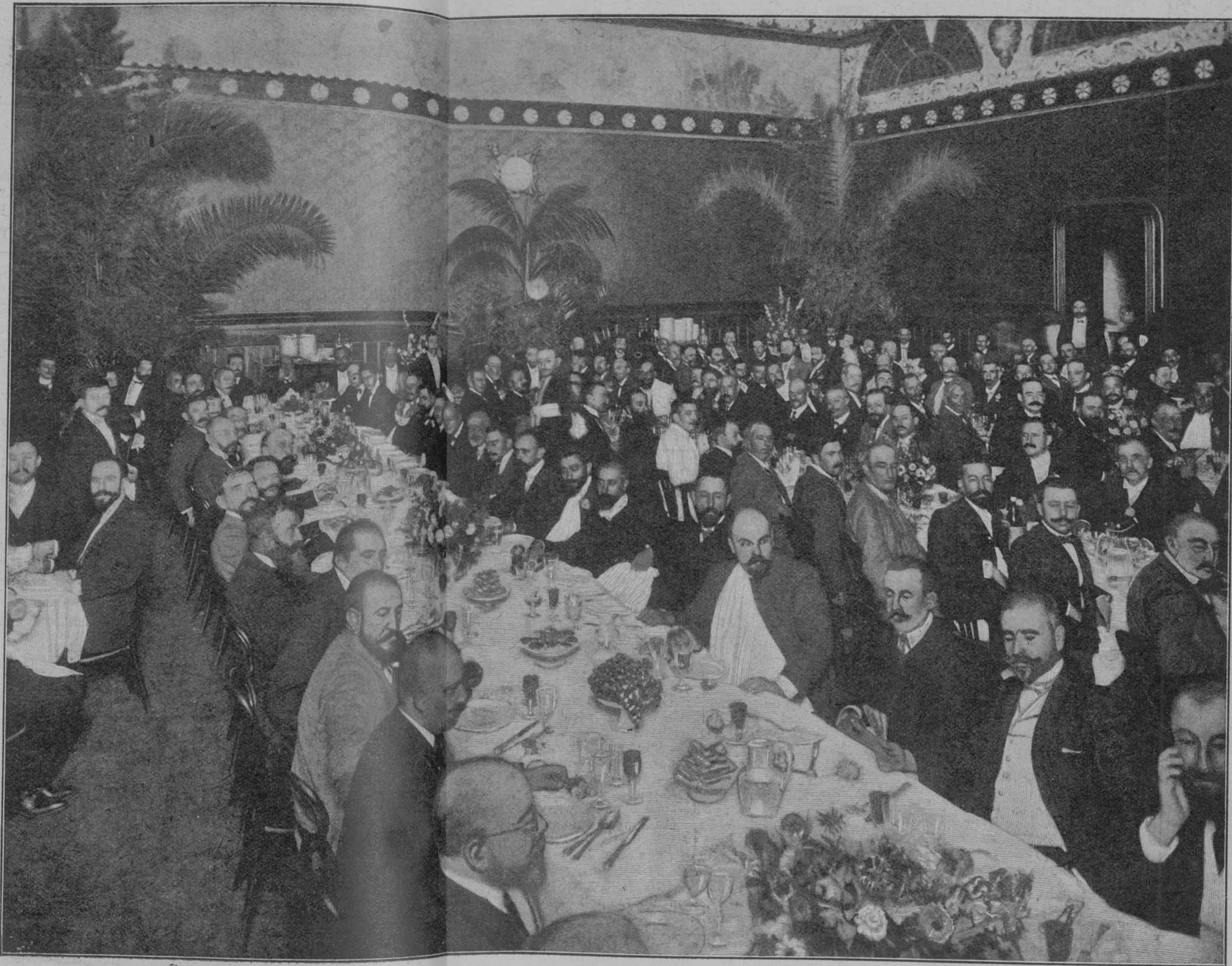
¡Horror... terror... furor!... ¡Quina pensada
el fe entrá en el descans dominical

«*d esa típica fiesta venerada*
que en el alma de un pueblo está infiltrada»
«*por ser lo más viril y nacional!*»
Un poble decadent y patriotero
que té 'l lluytar ab bestias per joguinas,

podrá sufrir, valiente y altanero,
una pérdida com Cuba y Filipinas...
pero jamay la pérdida d'un torero!
¡*Atrás, atrás!* la ley anti-espanyola
que ab el nom de descans dominical

al art diví dels Cúchares inmola!
«*¡Quién toque de los toros, ni la cola,*
«*es un separatista, un criminal!*»
Aixís, avuy els defensors dels toros,
veyent en la tal ley una molestia,

Festas Catalanas. — Al Hotel Colón

Banquete dedicat als arcaides de Catalunya, reunits á Barcelona 'l 17 del corrent pera tractar de la qüestió dels ferrocarrils pirenychs.

(Instantánea Merletti, al magnesium.)

A VILABLEDA.—LA TORNADA DEL ALCALDE

—¿Cóm ha anat aixó, senyor batlle?
 —¡Molt rebé, noys!... L' ajuntament de Barcelona podrá no ocuparse per res del nostre carril, pero d' organisar juergas y xeflis, us asseguro jo que 'n sab la prima.

s' espressan, repetint igual que lloros:
 qu' es ja antiga costum del temps dels moros
 la costum que hi ha á Espanya de fé 'l bestia.

Protestéu, protestéu, no es llunyá el día
 en que costúms tan bárbaras y extranyas
 ja no subsistirán ni á Cafrería...
 Alashoras, aquell que vulgui *banyas*,
 pobret! si de la dona no 's reffa!

—¡Tocarme la Marina!... —gallejava
 un ministre, sentint dintre sas venas
 la sanch d' un poble que per tot triunfava;
 y al poch temps, de *Marina* sols quedava
 la que canta l' Utor á las Arenas.

Aixís mateix quan bufi 'l vent d' Europa
 no 's veurán *picadors*, *peóns* ni toros,
 ni mes *espasas* que las de la tropa,
 ni tampoch mes *caballs* que 'l caball d' oros,
 el d' espasa, 'l de basto y el de copa.

Sols que larán *peóns* que per las bessas
 rebrán plujas y vents y soleyadas
 com els pobres *peóns* de las brigadas;
 y *picadors* d' aquells que las mestressas
 fan serví en el safreig per las bugadas.

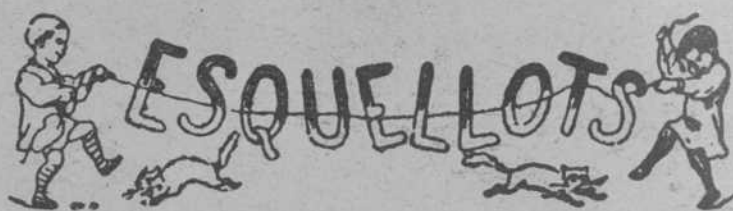
Aixó més tart ó més d' hora
 més lluny ó més á la vora,
 ni que sembli cosa estranya
 te de véures aquí á Espanya
 pesi als indígenas moros...

Peró avuy encare 'ls toros,
 (si la nova lley s' aplica
 y 's vol ferlos entrá en *pica*)
 alsarán més *polsaguera*
 que no la crísis obrera,
 y 'l bunyol del Concordat,
 y lo de Alcalá, plegat.

Els taurófls, la revenja
 be prou pendrán del diumenje,
 per més que diguin alguns:
 ¡Ni 'l diumenje ni 'l dilluns!

¡Quánts, per mor del *descans dominical*
 perdrán per aná als toros el jornal!
 Y tant que la cultura hi guanyaría
 que no n' hi hagués cap día!
 ¡Malaguanyat local!
 ¡Tan bé que hi cap, tan útil que sería
 en son llcch una escola elemental!

PEP LLAUNÉ

La reunió de arcaldes ha vingut á ser una nova
 tentativa del caciquisme maurista per introduhirse
 en el camp regionalista.

Els organísadors del espectacle varen dirse:

—Convoquéu á reunió als arcaldes de Catalunya,
 ab l' excusa de l' aprobació de dos projectes de
 ferro-carrils transpirenàichs; una vegada reunits,
 aclamarém al rey y felicitarém á n' en Maura, y re-
 sultará de aquesta feta que Catalunya es monárqui-
 ca y maurista.

Peró la jugada 'ls va sortir una mica desigual.

Perque ni tots els arcaldes de Catalunya van as-
 sistir á la reunió, ni tots els que van assistirhi están
 disposats á secundar las maniobras polítiques dels
 autors de la convocatoria.

* *

Lo més bonich es l' alegría de que han donat
 mostras els perdigots.

Desde 'l discurs del Fivaller barato, semblava
 que havían perdut l' esma, y que no sabían á quína

carta quedar-se. El Sr. Lluch, al convocar als arca-
ldes, pot gaudir-se de havel'shi donat una nova
orientació.

Segóns ells diuhen, torném als bons temps de la
vella y gloriosa Catalunya, reunintse 'ls represen-
tants de tots els pobles que la constitueixen en la
llar pairal del Saló de Cent.

Ja no hi ha provincies artificiosas: ja no hi ha
més que una y sola Catalunya.

Y en efecte.

De la reunió 'n
surt una comissió
executiva perman-
ent, formada ¿per
quí?

Pels arca-ldes de
las capitals de las
quatre provincias,
que 'ls perdigots as-
seguran que ja no
existeixen.

¿Y quison aquests
arca-ldes? ¿Deuhen
el càrrech que des-
empenyan á l' elec-
ció dels seus repre-
sentats?

De cap manera:
son quatre arca-ldes
de R. O. Quatre ar-
ca-ldes nombrats per
en Maura. Un tuti
d' arca-ldes caciquis-
tas.

Vejin ab aixó sols
si tenen motius per
estar satisfets els
perdigots enemichs
de la centralisació.

Ja s' ha aprovat
el reglament rela-
tiu al descans domi-
nical.

Es un' obra mes-
tra de previsió... so-
bre tot per lo que
respecta á la premp-
sa diaria.

No 's permetrá re-
partir ni vendre
diaris en días fes-
tius.

Per lo tant els
periodistas farán
festa 'ls dissaptes,
qu' es quan s' es-
criuhen, y en cambi
traballarán els di-
menjes per' escriure
'l número del dilluns.

Entre 'ls espectacles que 's prohibeixen els di-
menjes s' hi contan las corridas de toros.

L' intenció es bona, com á filla del element obrer
que forma part de la Junta de reformas socials y
que ha donat mostrars de una cultura superior á la
de algunas otras classes que passen per més ilus-
tradas.

Pero l' intenció, desgraciadament, no basta.

No podrán permetre's las corridas de toros els
diumenjes; pero 's donarán els dilluns. Y 'ls aficio-
nats empedernits farán festa per assistirhi.

Ab lo qual hi guanyará més que ningú la gan-
duleria nacional, que tindrà dos festes en lloch d' una.

La del diumenje motxa, y la del dilluns ab
banyas.

El Sr. Lluch, per lo vist, ademés de arca-ldes de
R. O., es un malalt d' ordre del metje.

Va alsarse del llit per anar á presidir la reunió de

arca-ldes, y van bas-
tar un parell de dis-
cursos com els que
va fer, y un' altra
ápat, com el del
Continental (¿y cui-
dado qu' en aquest
no hi havia mus-
clos!) pera tornar á
recaure.

¡Vaya una natura-
lesa més flaca la del
Sr. Lluch!

DIUMENGE

—Mentres jo descansi, encare que l' animal reventi no poden
penyorarme. Com que dels animals la ley no 'n diu res...

Pero no es lo més
sensible qu' ell esti-
gui malalt, sino que
quan ell ho está, ho
estigi també, á lo
que sembla, la vara
que va adjudicarli
en Maura.

En parecudas cir-
cunstancias, l' arca-
ldes, al tenirse que re-
tirar per malaltia ó
qualsevol altra cau-
sa, entregava la vara
al tinent de arca-
ldes á qui corres-
ponia, perque 'l sus-
tituhís y 'l despaig
no sufrís entorpi-
ment.

El Sr. Lluch no
ho fá pas aixís.
Quan el Sr. Lluch
está indisposat, se
l' emporta á casa se-
va, y tan engelosit
n' está, que hasta
diuhen que se la
fica al llit ab ell.

Y 'ls que necessi-
tan la seva firma,
que 's fastidifin y
que subin. Pot ser
pensa que la subor
agena contribuirá
á curarlo de la se-
va malaltia.

De totes maneras el Sr. Lluch haurá lograt pas-
sar á l' historia local ab un sobre-nom.

El de *Arca-ldes envarat*.

M' he enterat ab molt gust de una carta del Vati-
cá dirigida al pintor Antonio Utrillo, participantli
que 'l Pare Sant ha vist ab singular complacencia l'
acertadíssim retrat que d' ell ha portat á felis ter-

ELS REGIDORS BARCELONINS

—Ja se 'n tornan á la torre?
—Es clar! ¿Qué voleu que hi fem aquí, una vegada acabat el tiberi dels arcaldes?

me, «puig—diu—hi troba en ell reproduhida ab molta perfecció y mestria sa *Augusta Persona*.»

Y en proba de admiració «concedeix á V. de tot cor y á tots els seus, la Benedicció Apostólica, *prenda segura de las gracias celestials*.»

•••

Y ara mórinse d' enveja tots els demás artistes, y de una manera especial els consocis de Sant Lluch.

A veure: ¿quí d' ells arribará á possehir may la prenda segura de las gracias celestials?...

Al últim l' ex-jesuita Artur Masriera, fa justícia á la depravada República francesa.

«Pero como Francia—segons diu textualment—es una nació en donde el respeto á la ley tiene echadas más hondas raíces que entre nosotros, ha acontecido que el *Touring Club* se ha dado buena maña en hacer dictar leyes por el Parlamento, que protegiesen todos los sitios amenos de Francia.»

Y es veritat: en la vehina República, baix el poder de un govern radical, no sols se conservan per disposició de la ley las obras d' art, edificis y tota mena d' exemplars, sino fins els penatjes embellits per la Naturalesa.

•••

Podría l' ex-jesuita completar aquest impuls de

justicia, fixantse en lo que succeheix en la monárquica y clerical Espanya.

Aquí 's veuen sovint venerables monuments eclesiástichs emblanquinats de dalt á baix perque semblin més nous y fassin més goig.

Pero aixó, degut á la ignorancia, no es encare lo pitjor. Lo més reprobable es que molt sovint els bisbes y 'ls cabildos se puleixen las més preuhadas joyas artísticas de las iglesias per un grapat de bitllets de Banch.

Y aixó ja no es sols fill de la ignorancia... sino també de la cobdicia més desatentada.

¿Cóm no arremet en contra d' ells, l' ex-jesuita Masriera?

Nostre estimat amich el notable primer actor don Frederich G. Parreño acaba de rebre un cruel cop ab la mort de sa bona esposa, donya Salvadora Huertas, dama de grans qualitats y amantíssima mare de

familia.

Es inútil que diguem al amich Parreño la part que prenem en l' inmens dolor que l' afligeix.

En Maura ha dit que sí, que pot issarse en las balandras, llaguts y llanxeta la bandera de las quatre barras.

Pero ha vingut el Ministre de Marina, y ha declarat que las embarcacions que ostentessin aquest pabelló, no reconegut per cap altra nació y que no obra registrat en lloch, podrían ser consideradas com á *piratas*.

Vaja qu' en Maura, el ministre de Marina y 'ls companys de causa resultan molt divertits quan se posan á fer broma.

Llegeixo:

«*Sevilla, 16*.—El termómetro marcó ayer 47 grados á la sombra y al sol 56. Esta temperatura disfrutaban los de los tendidos de sol en la Plaza de Sevilla ayer tarde.»

¡Y dirán encare que aquí á Espanya s' ha acabat la nissaga dels valents!...

¿Qué compón al costat de l' intrepidés dels sevillans, la que desplegan els russos y 'ls japonesos á Port-Arthur?

El célebre tenor Tamagno, retirat de l' escena, 's

presenta candidat monàrquich per un districte del seu país.

En certa manera un tenor no pot presentarse més que com a ministerial.

No podrà pronunciar discursos.
Pero per donar el sí aquí com ell?

En una cerveseria de bohemis.

—Mare de Deu, y cóm se'n van els diners! Teniu, aquest duro es l'últim de un bitllet de cent pessetas que ahir vaig descambiar.

—Donchs mira,—diu un seu company tot serio—jo vaig descambiar el meu últim bitllet de 25, deu fer cosa de vuit anys!

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L'ÚLTIM
NUMERO

- 1.ª XARADA.—A-com-pa-nyar-la.
2.ª ANAGRAMA.—Cal—Cld.
3.ª TRENCA-CLOSCAS.—La Pasionaria
—El corneta dela partida—Tem-
plaris.

4.ª ROMBO.— M
R O M
R O S A T
M O S Q U I T
M A U R A
T I A
T

—Veyám ara, ab aixó del descans dominical, cóm s' ho arreglará per agafar el gat els diumenges el meu home.

LA VEU DE LA MANDRA

—Que no 'm vinguin ab descansos dominicals!... Per mí 'l gran descans es el descans de tots els díes.

- 5.ª CONVERSA.—Elena.
6.ª GEROLÍFICH.—Per banyas els braus.

XARADA

I

Tens molta mes *quart-girat*
que no hi ha en tot el *primera*;
ets la nena mes *pitiera*
que volta pel meu *vehinat*.

Ets molt hermosa y divina,
no tens gens de pretenció
y ets una *tendreta fló'*
que no portas ni una *espina*.

Una *dos-girat* vegi
qu' un jove amor te jurava,
y ab carinyo 't regalava
un *hu-invers* de lassamí.

Si vols creure el meu consell
no t' escoltis aquell jove
puig no té ni un fil de roba
y per tú es massa *gat vell*.

Tan sols ne viu de *total*
y enredant á algun *amich*;
sempre ab las donas fa el *rich*
y no porta may ni un *ral*.

Créume, no sigas *pavana*
dónali els *estiguin bons*

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Obras del popular escriptor festiu C. GUMÀ

	Ptas.		Ptas.
Fruyta del temps. —Colecció de poesias formant quatre tomets titulats: <i>Fruyta amarga</i> , <i>Fruyta verda</i> , <i>Fruyta agre-dolsa</i> y <i>Fruyta madura</i> : segona edició, il·lustrada. Cada tomet 0'50 de pesseta, tots junts.	2	La primera nit. —(<i>Impresions de un nuvi</i>).	0'50
L' amor, lo matrimoni y 'l divorci.	0'50	Lo dia que 'm vaig casar. —(<i>Impresions de una nuvia</i>).	0'50
Del bressol al cementiri.	0'50	Ensenyansa superior. —Juguet còmic en un acte.	1
Buscant la felicitat.	0'50	Drapets al sol. —Escàndol humorístich, il·lustrat.	0'50
Petóns y pessichs.	0'50	Quinze dias á la lluna. —Gatada en vers, il·lustrada.	0'50
Barcelona en camisa.	0'50	Ni la teva ni la meva. —Comedia en 3 actes y en vers	2
Lo deù del sigle.	0'50	Un viatge de nuvis. —Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
¿Home ó dona?	0'50	¿Quina dona vol vostè? —Humorada en vers, il·lustr. ^a	0'50
La dona nua (<i>Moralment!</i>).	0'50	Lo primer dia. —Juguet còmic lirich, en un acte.	1
Tipos y topos (<i>Colecció de retratos</i>).	0'50	Art de festejar. —Catecisme amorós, en vers, il·lustrat per M. Moliné.	0'50
¡Guerra al cólera! <i>Instruccions per combàtrel.</i>	0'25	Guia del conquistador. —2. ^a part del <i>Art de festejar</i>	0'50
Cla y catalá. <i>Llissóns de gramática parda.</i>	0'50	¿Colón ó Carnestoltas? —Ensaronada còmica municipal, il·lustració de M. Moliné.	0'50
Don Quijote de Vallcarca.	0'50	¡Abaix lo existent! —Disbarat còmic en un acte.	1
¡Ecce-Homo! <i>Monólech en un acte y en vers.</i>	0'50	Lo Marqués de Carquinyoli. —Juguet còmic en un acte.	1
Mil y un pensaments. —Colecció de màximas y sentencias.—Un tomo de unas 100 páginas.	1	Una aventura de amor. —Il·lustrada per M. Moliné.	0'50
Lo Rosari de l' Aurora. —Album humorístich, ab caricaturas.	0'50	Pelegrins á Roma. —Viatje bufo tràgich en vers, il·lustrat.	0'50
Filomena. —Viatje de recreo al interior d' una dona.	0'50	¿Per qué no 's casan los homes? —Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferrán.	0'50	¿Per qué no 's casan las donas? —Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
Sobre las donas. —Polémica entre <i>C. Gumà</i> y <i>Fantástich</i>	0'50	Jesús María Joseph! —Juguet còmic en un acte.	1
Gos y gat. —Juguet còmic en un acte y en vers.	1	La salsa del amor.	0'50
Vuyts y nous. —Ab lo <i>retrato</i> del autor.	0'50	Lo mon per un forat. —Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
Un cap-mas. —Juguet còmic en un acte y en vers.	1	¿Cóm se pesca un marit? —Humorada en vers, il·lustr. ^a	0'50
20 minuts de broma. —Un tomet que conté dos monólechs representables, titulats: <i>¡Tres nicos!</i> y <i>Un cessant</i>	0'50	De la Rambla á la manigua. —Aventuras d' un periodista, il·lustradas.	0'50
Lo pot de la confitura. —Colecció de poesias.	0'50	Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba, il·lustrada.	0'50
La Exposició Universal. —Humorada agre-dolsa.	0'50	Un casament á proba. —Humorada en vers, il·lustr. ^a	0'50
Cura de cristiá. —Juguet còmic en un acte y en vers. (En col·laboració).	1	La senyora de tothom. —Humorada en vers.	0'50
Guia còmica de la Exposició Universal. —Un tomo de unas 100 páginas, ab un plano y varios dibuixos.	1	Lo llibre de las cent veritats. —Edició il·lustrada.	0'50
L' amor es ego. —Juguet còmic en un acte y en vers	1	El pecat de Eva. —Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
Cansóns de la flamarada. —Un tomo de 128 págs.	1	Agencia de matrimonis. —Humorada en vers, il. ^a	0'50
Una casa de dispesas. —Juguet còmic en un acte	1	Entre faldillas y pantalóns. —Humorada en vers, il·lustrada.	0'50
		Sota la parra. —Colecció de cantars.	0'50

En preparació:

EL PRIMER AMOR

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebra á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificar. Als corresponals se 'ls otorgan rebaixas.

UNA QUE PROTESTA

Descansará qui voldrá,
pero á la meva guitarra

no li fán cumplir la ley
ni tres dotzenas de Mauras.